

15 Third Avenue NW
 Hutchinson, MN 55350
 လီတစ်- (320) 587-4848
 ဖဲး(စ)- (320) 587-3838

မုၢ်ဝဲၤတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

တၢ်ဂ့ၢ်အကလုာ်ကလုာ်-

*အံၣ်လဲးတြိနံးအဘျဉ်- ဒီလီၤလံာ်မဲာ်ဖျါၣ်ဖဲတၢ်ကရုၢ်အလီၢ်, ဒီးတၢ်အလီၢ်န့ၣ်ကမၤပုၤလံာ်ကျိၤလၢအကစၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

နမံၤ-

နလီၢ်အိၣ်ဆိးထံး-

ဂ့ၢ်, ကီၢ်ဖဲၣ်, ဖဲး(ပ)-

မုၢ်ဝဲၤတၢ်မၤအမံၤ-

လီၤတဲစီနီၣ်ဂံၢ်(တဖၣ်) - လၢတၢ်ဆဲးကျိးန့ၢ်န့ၢ်-

မုၢ်ဆါခိကတီၢ်

ဟါခိကတီၢ်

နွံကတၢၢ်

လီၤတဲစီစိၣ်စု

ဖဲး(စ)

အံၣ်မု(လ) လီၢ်အိၣ်ဆိးထံး-

ပုၤအဂၤလၢတၢ်ဆဲးကျိးအီၤလၢတၢ်တဲန့ၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သံကွၢ်အါထီၣ်တၢ်အဂီၢ်-

မံၤ-

လီၤတဲစီ-

ဖဲး(စ)-

ပုၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကျိၢ်တၢ်-

(ကွဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကျိၢ်တၢ်အံၤလၢလီၢ်ခံ)

လၢတၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကွဲးဖျါအပူၤန့ၣ် တဲဖျါထီၣ်ဖျါဖျါလၢ-

- နမ့ၢ်မတၤလဲၣ်.
- နတီၢ်ကျဲၤလၢနကအိးထီၣ်မုၢ်ဝဲၤတၢ်မၤ မ့တမ့ၢ် မၤဒိၣ်ထီၣ်, နီၣ်တကလုာ်လဲၣ်, ဒီးဘၣ်မနုၤအယီၤလဲၣ်.
- ယလိၣ်ဘၣ်စုဆဲးအါလၢကစးထီၣ်မုၢ်ဝဲၤတၢ်မၤအံၤလဲၣ်, ယကဘၣ်ဘျုးလီၤစုလၢမုၢ်ဝဲၤတၢ်မၤအံၤထဲလဲၣ်, ယလိၣ်ယုလီၢ်စုထဲလဲၣ်, ယကမုၢ်လၢ ပုၤကဟ့ၣ်ကျိၢ်စုတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤဖဲလဲၣ်.

မှီဝဲတၢ်မၤတၢ်စံၣ်စီ-

ကွဲးမှီဝဲတၢ်မၤတၢ်စံၣ်စီပုၣ်ကိၣ်တက့ၢ်- နမှီဝဲတၢ်မၤတၢ်စံၣ်စီလံ, မ့တမ့ၢ် မၤဒိၣ်ထီၣ်နမှီဝဲတၢ်မၤ, ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်မနုၤကဲထီၣ်အသးလဲၣ်. နမှီဝဲတၢ်မၤတၢ်စံၣ်စီလၢအအိၣ်ပၣ်စၢၤန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်အတၢ်စံၣ်စီမၤတၢ်မနုၤလဲၣ်. မှီဝဲတၢ်မၤလိၣ်ဘၣ်မနုၤလၢကနုၣ်လီၤမၤပုၤတၢ်ဆါတၢ်ပုၤအလီၢ်အကျဲလဲၣ်.

ဖဲးဖီကဟၣ်တၢ်မၤတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်-

တၢ်လၢအကဲထီၣ်အသး လၢအပူၤကွဲၣ်လၢနမှီဝဲတၢ်မၤတၢ်စံၣ်စီမနုၤလဲၣ်. ဆူမဲၣ်ညါတၢ်ကဲထီၣ်အသးကအိၣ်ဒီးခါ, ဒီးဖျါလၢကဆဲးမၤအသးဒီးခါ. ပုၤမၤတၢ်ဖိစံၣ်နီၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်မနုၤလၢ အတဲနၢတၢ်အဝဲန့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်ဆီလီၤဟံၣ်လီၤ တၢ်ပၤဘၣ်တၢ်အကျဲကပူၤ-

မှီဝဲတၢ်မၤအံၤမုၢ်နီၢ်တဂၤအတၢ်, တၢ်မၤသကိး, တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လၢတၢ်ဟံးန့ၣ်သကိးမူခါ, C မ့တမ့ၢ် S တၢ်ဟံၣ်ယုၣ်မၤသကိးခါ. မတၤပၤအီၤလဲၣ်. ပုၤလၢအပၤအီၤအိၣ်ဆိးဖဲလဲၣ်. မုၢ်နဆိးထီၣ်အီၤဒီး ကိၢ်စံၣ်အနဲၣ်ရဲၣ်ခါ.

တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ-

ဟံၣ်ဖျါထီၣ်နမှီဝဲတၢ်မၤအလီၢ်အကျဲ-

အိၣ်သ့ၣ်လီၤသးဝဲလဲၣ်. ဘၣ်မနုၤအယိနယုထၢတၢ်လီၢ်အီၤလဲၣ်. မုၢ်အအိၣ်လၢကျဲမုၢ်ဖးဒိၣ်အဖိဒိၣ်ခါ. ဝုၢ်ခၢၣ်သးခါ. အိၣ်လၢမှီဝဲတၢ်မၤအလီၢ်ကဝီၤခါ. မုၢ်သိလုၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤန့ၣ်ညီၣ်ခါ. မုၢ်အအိၣ်ဘူဒီးမှီဝဲတၢ်မၤအလၢကကဲထီၣ်တၢ်ဘျး မ့တမ့ၢ် မၤဟးဂီၤနၢခါ. တၢ်မနုၤမုၢ်တၢ်ကဲဘျး / တကဲဘျးလဲၣ်. မုၢ်နအိၣ်ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဘျးတီၤခါ. ဟံၣ်ဖျါထီၣ်...

တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပီးလိတဖၣ်-

မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒ်လဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်. မ့ၢ်အအိၣ်ဒီးတၢ်လိာ်တၢ်ကျဲၤလၢလိာ်လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢကမ့ၢ်အဂီၢ်ခါ. ဝဲၤလိာ်အလိာ်အကျဲၤခါ. တၢ်ဟံၣ်ကိၤတၢ်ပီးတၢ်လိခါ.

မ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ် (အိၣ်ဒီး) တြၢၤလၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂီၢ်ခါ. မ့ၢ်အအိၣ်ဒီးတၢ်ကိာ်, တၢ်ခုၣ်ဒၢ, တၢ်ထူးထီၣ်ကလံၤလၢလၢပဲၤပဲၤခါ.

မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်လိာ်လၢလိာ်လၢပုၤပုၤစူးကါတၢ်ဖိဟံၣ်ပတုၣ်သိလုၣ်အဂီၢ်ခါ.

မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဖိၣ်ပံးတၢ်သိၣ်တၢ်သီခါ. န့ၣ်ဘၣ်တၢ်လိာ်လၢပုၤပုၤကွၢ်ဂီၤတၢ်လၢတပုၤအဂီၢ်ခါ. မ့ၢ်န့ၣ်ဒီးပျဲးပုၤသမံၤသမိးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢအပၢဆုၢ်ပနံၣ်တၢ်ကၢခၢၣ်စးကရၢခါ.

မ့ၢ်နတီၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ဘိၣ်ဂုၤထီၣ်က့ၤတၢ်တမံၤမံၤခါ. မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်, ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးစူးတယၢ်အတၢ်လၢၣ်ဘျၣ်လၢၣ်စ့ၤတက့ၢ်.

မ့ၢ်နဆိကမိၣ်လၢကပၢဘၣ်အိၤ မ့တမ့ၢ် ဒီးလဲအိၤခါ.

တၢ်ပီးတၢ်လိ-

န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မနုၤလဲၣ်-

(တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အိၤ- ကွဲးလိၤယုၣ်စ့ၢ်ကိး ကျဲၤကျဲၤ ဒီး တၢ်စူးကါကျဲၣ်စ့တၢ်ဟံၣ်ဖျါယုၣ်ဒီးအလုၢ်အပူၤတဖၣ်)

န့ၣ်ဘၣ်လၢကပူၤတၢ်မနုၤလဲၣ်- (ကွဲးလိၤယုၣ်စ့ၢ်ကိးကျဲၣ်စ့တၢ်ဟံၣ်ဖျါန့ၣ်ကျဲၤကျဲၤ ဒီးတၢ်စူးကါအိၤတၢ်ဟံၣ်ဖျါယုၣ်ဒီး တၢ်ဟံၣ်ဖျါအိၣ်ဒီးအလုၢ်အပူၤတဖၣ်)

တၢ်လိၣ်ဘၣ်အဂၢၤလၢတၢ်စးထီၣ်အဂီၢ်-

တၢ်ဖိတၢ်လံၤစရိၤ, တၢ်ပိးတၢ်လိၤ, လၢအဖိးသဲစး/တၢ်ဖိၣ်စ့စရိၤ တၢ်လၢၣ်ဘူၣ်လၢၣ်စ့ၤ , စ့မိၢ်ပှၢ်လၢတၢ်ဘျၢလိၤအိၤ, တၢ်အုၣ်ကီၤ နီၤတၢ်လၢၣ်ဘူၣ်
လၢၣ်စ့ၤလၢတၢ်တယၢ်အိၤ-
(ကွဲးလီၤ ကျိၤကျဲးဒီး တၢ်စူးကၢကျိၣ်စ့တၢ်ဟံၣ်ဖျါယုၣ်ဒီးအလုၢ်အပူၤတဖၣ်)

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်ဆါတၢ်ပူၤ-

တၢ်ဖိတၢ်လံၤ နီၤတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်-

ငးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးတၢ်မၤစၢၤလၢနဟ့ၣ်လီၤအိၤတက့ၢ်. **တသ့ဖဲအသ့ဟံၣ်ဖျါထီၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတက့ၢ်.** ထၢန့ၣ်ယုၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢနမၤ
အါထီၣ်လၢနကဟ့ၣ်လီၤပူၤတၢ်ဖိ (တၢ်ဘိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကနၤ, နီၢ်တဂၢတၢ်ပူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ, တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်ဆုၤန့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ, အဂၢၤ) အိၣ်
ခါ.

တၢ်ဖိထံၣ်နီၤဖးတၢ်ဆါတၢ်ပူၤအလီၢ်-

- မ့ၢ်တၢ်ဆါတၢ်ပူၤအလီၢ်အိၣ်ခါ.
- နတီၢ်ဟံၣ်တၢ်ဆါတၢ်ပူၤအလီၢ် ဟံၣ်ကဝိၤမန့ၤလဲၣ်. (မ့ၢ်ဝဲတၢ်တမံၤမံၤလၢ ဟံၣ်ကဝိၤတၢ်ဆါတၢ်ပူၤ မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ခိၣ်ဒိတဖျါတၢ်ဆါ
တၢ်ပူၤအလီၢ်သ့) နကဆါနတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်ဖဲလဲၣ်.
- မတၢ်ကပူၤနတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးနတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်ပူၤအိၣ်ပှၢ်ဂၢၤလၢနတၢ်ဆါတၢ်ပူၤအဟံၣ်ကဝိၤလၢနတီၢ်ဟံၣ်အိၤအပူၤလဲၣ်.

တၢ်ပြုၤလိၣ်သး-

- ငးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ပြုၤလိၣ်သးလၢတၢ်ဆါတၢ်ပူၤအလီၢ်လၢနတီၢ်ဟံၣ်အပူၤ, ဒီးအဝဲသ့ၣ်လီၤဆိလိၣ်အသးဒီးနၢၤလဲၣ်.

တၢ်မၤအဂၤလၢအလိၣ်တဖၣ်-

- လံာ်ပျဲ/တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး/တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ကလူၤတီၢ်မၤထွဲ- တၢ်မနုၤလိၣ်လဲၣ်.
- တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်လၢနီၢ်တဂၤပၤဘၣ်န့ၣ်, နကဒိသဒါအီၤဒ်လဲၣ်.
- ခိၣ်ယၢဝးတရံးတၢ်အိၣ်သး လၢနအဲၣ်န့ၣ်လိၣ်ဘၣ်လၢကဟ်ဖျါထီၣ်အီၤ မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်.
- တၢ်မနုၤမ့ၢ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢ တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်တီၢ် လၢအအိၣ်လၢတၢ်လီၢ်အဲၣ်န့ၣ်လဲၣ်. တၢ်အုၣ်ကီၤဟံးန့ၢ်မူဒါလၢမ့ၢ်ဝဲၤတၢ်မၤ, တၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤ, သိလ့ၣ်တၢ်အုၣ်ကီၤ, ပှၤမၤတၢ်ဖိစ့အိၣ်လိး (မ့ၢ်ပှၤမၤတၢ်ဖိ), သးသမူတၢ်အုၣ်ကီၤ, တၢ်အုၣ်ကီၤလၢက့ၢ်ဂီၤတလၢတပဲၤ

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်-

နအိၣ်ဒီးပှၤမၤတၢ်ဖိပဲၤဂၤလဲၣ်. မၤတၢ်မၤလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ပဲၤပဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆၢကတီၢ်ခိဖးလဲၣ်. မ့ၢ်နအိၣ်မိၣ်မုၢ်လၢလၢ နကဒိလဲအါထီၣ်ပှၤမၤ တၢ်ဖိခါ.

မ့ၢ်န့ၢ်မ့ၢ်သီ ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်-

နအိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဝဲၤတၢ်မၤလၢ မ့ၢ်န့ၢ်မ့ၢ်သီ ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်မနုၤလဲၣ်. မ့ၢ်နမ့ၢ်ဝဲၤတၢ်မၤဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်အဖိခိၣ်ခါ.

တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးဒီး မၤန့ၢ်တၢ်ပျဲ-

လၢနကပၤဘၣ်ဒီးမၤမ့ၢ်ဝဲၤတၢ်မၤအဂီၢ်လိၣ်ဘၣ် လီၢ်ကဝီၤ, ကီၢ်စဲၣ်, ဒီး ဖဲၣ်ဒရဲၣ်လံာ်ပျဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးမနုၤလဲၣ်. မ့ၢ်နအိၣ်ဒီး-

- Minnesota ဒီး ဖဲၣ်ဒရဲၣ်တၢ်ဖဲးတၢ်မၤတၢ်အုၣ်သးနီၣ်ဂံၢ်ခါ.
- ခိၣ်ထွဲတၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲး လၢတၢ်ဆၢတၢ်ပှၤဒီးတစူးကါခါ.
- တၢ်ပတံၢ်ထီၣ်မ့ၢ်ဝဲၤတၢ်မၤတၢ်လီၤဆီ- လံာ်အုၣ်သး မံၤလၢတၢ်ဆိမိၣ်တယၢ် (နီၢ်တဂၤအတၢ်), တၢ်မၤသကိး မ့တမ့ၢ် LLC ခါ.
- လူၤတီၢ်မၤထွဲ OSHA မ့တမ့ၢ် Minnesota Pollution Control Agency တၢ်သိၣ်တၢ်သီခါ.
- တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲး မ့တမ့ၢ် လံာ်ပျဲလီၤလီၤဆီဆီလၢ နမ့ၢ်ဝဲၤတၢ်မၤအဂီၢ်တမံၤမံၤ. (အဒိ, တၢ်အိၣ်ကျဲးကဘၣ်အိၣ်ဒီး ပှၤလၢအဟံးန့ၢ်မူဒါ လၢတၢ်ဖိအိၣ်တၢ်အလံာ်ပျဲန့ၣ်လီၤ.)

**ကော်မီတီသတိပေးချက်-
မုခ်သုန့ဉ် ဖၢန့ဉ်လီၤန့ဉ်ကစၢ်အဂ့ၢ်ဖျၢဉ်ကိာ်တက့ၢ်.**

ဟ်ဖျါထီဉ်န့ဉ်ကော်မီတီသတိပေးချက်-

- တၢ်လဲၤခိဖျါလၢမုခ်ဝဲၤတၢ်မၤဒ်အံၤတကလုာ်
- တၢ်လဲၤခိဖျါလၢတၢ်ပၤဆၢရဲဉ်ကျဲး
- မုခ်ဝဲၤတၢ်မၤလၢအပူၤက့ၢ် န့ဉ်ကစၢ်ပၤဘဉ်တၢ်လဲၤခိဖျါ
- တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုလၢ တၢ်ပၤဆၢရဲဉ်ကျဲးမုခ်ဝဲၤတၢ်မၤ ဒီး/မ့တမ့ၢ် မုခ်ကျဲးဝဲၤက့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
- တၢ်လဲၤခိဖျါလၢတၢ်ပၤဆၢရဲဉ်ကျဲးတၢ်ကရၢ လၢန့ဉ်မုခ်ဝဲၤတၢ်မၤအပူၤ- ဟ်ဖျါထီဉ်အဝဲသ့ဉ်အတၢ်သုတၢ်ဘဉ်အကလုာ်ကလုာ် ဒီး အဝဲသ့ဉ်ဘျးစဲတၢ်ဒ်သိးကဒုးအိဉ်ထီဉ် ပၤဆၢရဲဉ်ကျဲးတၢ်ကရၢလၢအဂ့ၢ်ကတၢ်လၢ မုခ်ဝဲၤတၢ်မၤအဂီၢ်လဲဉ်.

ပၤသ့ပၤဘဉ်ကရၢ/ ပၤသ့ပၤဘဉ်လီၤခိတဖဉ်-

- မတၢ်မုခ်မုခ်ဝဲၤတၢ်မၤပၤန့ဉ်တၢ်, ပၤဖီဉ်စုစရိ, ပၤဟ့ဉ်ကူဉ်တၢ်လၢအဖိးသဲစး, ပၤသ့ပၤဘဉ်လီၤခိတဖဉ်လၢမုခ်ဝဲၤတၢ်မၤ, ဒီး ပၤသ့ပၤဘဉ်အကၢ လၢကမၤစၢၤန့ဉ်လၢန့ဉ်မုခ်ဝဲၤတၢ်မၤန့ဉ်လဲဉ်. မတၢ်ကမၤစၢၤန့ဉ်လၢကမၤစၢၤ တၢ်ကံၢ်စၢ်တမံၤလၢလၢကအိဉ်ဒီးန့ဉ်လဲဉ်.
- တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲး, ပဒိဉ်ခၢဉ်စးကရၢ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိ မန့ဉ်တဖဉ်လၢကဟ့ဉ်န့ဉ်တၢ်မၤစၢၤလဲဉ်.

တၢ်မုခ်လၢကွၢ်စိတဖဉ်-

ဒုးန့ဉ်ဖျါထီဉ်မုခ်ဝဲၤတၢ်မၤအတၢ်မုခ်လၢကွၢ်စိတဖဉ်-

- အခိဉ်ထံးတန့ဉ်
- သၢန့ဉ်တန့ဉ်

- ယ်နံၣ်တနံၣ်
- ကတိၣ်ယံၣ်
